

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, професора Ткач М.М.
на дисертаційну роботу **ВАН ЧЖИБІНЬ**
**«Формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного
мистецтва на засадах герменевтичного підходу»**
подану на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Актуальність порушеної Ван Чжибінь проблеми формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтичного підходу не викликає сумнівів з багатьох причин. *По-перше*, сучасні трансформаційні процеси у сфері мистецької (вокальної) освіти в контексті гуманістичної парадигми, яка утверджує пріоритет духовного становлення особистості над формальними показниками успішності, зумовлюють необхідність підготовки вчителя нового типу – здатного до діалогічної взаємодії з не тільки з учнями, а й з музичним текстом, авторським світом композитора, культурним контекстом тощо. *По-друге*, в такому контексті особливої актуальності набуває герменевтичний підхід, який ґрунтується на відкритості до інтерпретації, повазі до внутрішнього світу студента, його особистісної унікальності та орієнтує освітній процес на розуміння, інтерпретацію та особистісне переживання художнього змісту музики, глибоко вкоріненого в культурному, моральному та естетичному досвіді людства. *По-третє*, з цих позицій застосування герменевтики у вокальному навчанні дозволяє інтегрувати технічний і художньо-смісловий компоненти виконавської діяльності, сприяючи усвідомленому формуванню вокально-технічних умінь на основі глибокого осягнення змісту музичного твору, що потребує поєднання вокально-технічної підготовленості студента з герменевтичним аналізом музичних текстів. Саме герменевтичний підхід забезпечує не лише технічну досконалість виконання, а й розвиток інтерпретаційної культури, художнього мислення та рефлексивних здібностей майбутнього вчителя музичного мистецтва, становлення його як інтерпретатора та творця художніх смислів.

З огляду на викладене, дисертацію Ван Чжибінь вважаємо актуальною для розв'язання сучасних проблем вищої мистецької освіти, оскільки герменевтичний підхід створює методологічне підґрунтя для формування цілісної готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виконавської діяльності, в якій вокально-технічні уміння виступають не ізольованим елементом, а інтегрованою складовою художньо-творчого процесу.

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується використанням Ван Чжибінь загальнонаукових, теоретичних та практичних *методів дослідження*.

Для теоретико-методологічного обґрунтування проблеми формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтики автором в роботі було застосовано сукупність *наукових підходів*: системно-цілісний, аксіологічний, проєктний, акмеологічний та діяльнісно-творчий, які забезпечили отримання різнопланових характеристик досліджуваного педагогічного явища. *Системно-цілісний підхід* передбачає цілісне осмислення навчального процесу в єдності структурно-функціональних елементів педагогічної системи. *Аксіологічний підхід* зумовлює розгляд мистецької освіти як ціннісно орієнтованого простору, в якому головна увага приділена формуванню світоглядних установок, переконань та духовно-моральних орієнтирів особистості. *Проєктний підхід* надає змогу знайти баланс між академічними знаннями та практичними вміннями у вокально-хоровій діяльності. *Акмеологічний підхід* дозволяє дослідити механізми професійного зростання особистості з урахуванням індивідуальних досягнень та соціально значущих якостей майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Діяльнісно-творчий підхід* акцентує увагу на формуванні внутрішньої мотивації, здатності до усвідомленої та самостійної дії в мистецькій діяльності.

З метою підсилення теоретико-методологічного обґрунтування досліджуваного феномена дисертантом був здійснений функціональний

аналіз вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтики, що дозволило виявити її багатовимірну сутність та визначити ключові *функції*: світоглядно-пізнавальну, інтерактивну та конструктивну. Варто зазначити, що всі визначені підходи та функції між собою щільно взаємодіють, а їх комплексне застосування лише підсилює дію один одного, що позитивно впливає на формування досліджуваного феномена

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що здобувачем здійснено низку послідовних дій щодо досліджуваного педагогічного явища, а саме, *вперше*:

- визначено *компонентну структуру* формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтичного підходу, яка інтегрує декілька змістових компонентів: *мотиваційно-ціннісний компонент* (формує цілісну гуманістичну позицію особистості майбутнього педагога-митця); *компетентнісно-рефлексивний компонент* (забезпечує набуття студентами комплексу інтегрованих компетентностей у сфері вокально-хорового мистецтва для усвідомленого ставлення особистості до власної діяльності); *творчо-виконавський компонент* (консолідує та абсорбує теоретичні знання й набуті практичні навички майбутніх учителів музичного мистецтва, опанованих видів співацької комунікації, усвідомлення кордонів інтерпретаційної свободи у межах стильового і жанрового аспектів тощо);

- обґрунтовано *педагогічні умови*: цілеспрямоване формування у студентів факультетів мистецтв вокально-технічних умінь у процесі музично-педагогічної практики; стимулювання студентів факультетів мистецтв до прояву саморегулятивних дій в обраній спеціальності; спонукання до творчої самореалізації у процесі інтерпретації музичних творів;

- *подальшого розвитку* набули форми і методи фахового (вокально-хорового) навчання майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтики, які позитивно впливають на формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва.

На особливе схвалення заслуговує розроблена *авторська поетапна методика* з формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтичного підходу, яка представлена перебігом *орієнтаційно-установчого, фахово-аналітичного та креативно-концептуального* етапів. На кожному з етапів розробленої методики застосовувався вдало підібраний дисертантом комплекс методів, зокрема: методи мотивації вокального навчання (дискусійні, симуляційно-ігрові, інсценізаційні, заохочувальні тощо); бінарні, інтерпретаційні методи, тренінги вокально-педагогічної ерудованості; тренінги креативності мислення, методи музичної комунікації та ін.

Проведений автором аналіз та порівняння статистичних результатів констатувального, формувального та контрольного експериментів засвідчив, що розроблена методика є ефективною і може бути частково екстрапольована в зміст вокально-хорового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах сучасної трансформації мистецької освіти.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. У своїй роботі дисертанту вдалося реалізувати мету та виконати всі визначені завдання дослідження. Подальшого розвитку, систематизації та конкретизації набули науково-педагогічні ідеї щодо формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтичного підходу, що відображає нову якість фахової підготовки студентів мистецьких спеціальностей у межах цілісної вокально-хорової практики. Результати дослідження можуть використовуватися в освітньому процесі закладів вищої мистецької освіти в різних розділах фахового навчання на лекційних, семінарських та практичних заняттях, у студентських вокально-хорових колективах, під час проходження педагогічної практики, а також для збагачення відповідного методичного інструментарію, що інтегрує технічні й інтерпретаційні аспекти музичного мистецтва.

Робота є чітко структурованою і складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та

додатків. Випадків порушення дисертантом норм академічної доброчесності в дисертаційній роботі не виявлено.

Основні теоретичні положення та результати дисертаційної роботи в достатній мірі апробовані під час виступів дисертанта на науково-практичних конференціях різних рівнів та повною мірою відображені в 4-х одноосібних публікаціях, з яких: 3 статті у фахових періодичних виданнях України категорії Б, 1 праця – апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

Висновок. У цілому дисертацію Ван Чжибінь «Формування вокально-технічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах герменевтичного підходу» можна вважати завершеною науковою працею, результати якої характеризуються науковою новизною та розв'язують конкретне наукове завдання. Робота за своєю структурою та змістом є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,

завідувачка кафедри теорії музики

та естрадного мистецтва

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

УДУ імені Михайла Драгоманова

